

חובת הסתרת הטבילה ודחייתה במקום פרסום

- א. פתיחה
- א. מקור הדין וטעמיו
- ב. דחיית טבילה לצורך הסתרתה
- ג. הסתרה מקרובי משפחה או מיחידים
- ד. דחיית הטבילה במקום שיש חשש שתתפרסם ליחידים
סיכום

פתיחה

מן הדברים המייחדים את עם ישראל הוא אופן הקירבה בין בני הזוג שאינו תדיר וקבוע, אלא מתבסס על מחזור חודשי של הרחקה וקירוב מחדש, שעליו התבטא רבי מאיר (נידה לא, ב) "מפני מה אמרה תורה נידה לשבעה, מפני שרגיל בה וקץ בה, אמרה תורה תהא טמאה שבעה ימים כדי שתהיה חביבה על בעלה כשעת כניסתה לחופה". האקט המסיים את תהליך ההיטהרות הוא הטבילה במקווה, וכלשונו של החפץ חיים (נדחי ישראל פרק מא אות כג) "מי מבני עמנו לא ידע את גודל חיובה של טבילה על פי התורה, כי הלא נידה היא כל זמן שלא טבלה".

הטבילה צריכה להיות בצניעות ובהסתרה ואין לפרסמה, מלבד הפן האישי-נשי כך היא גם ההלכה הפשוטה. אך מציאות החיים מכתובה לעיתים קשׁיים בהסתרת הטבילה. לדוגמה: מגורים אצל ההורים, שמחות וכי"ב, ובמקרים אלו מתמודדים בני הזוג עם ההתלבטות האם לדחות את הטבילה, או שמא לקיימה במועדה אע"פ שתגלה לסובבים אותם.

האפשרות לדחות טבילה אפילו בהסכמת שני הצדדים אינה פשוטה כל כך, שהרי כתב הבית יוסף יו"ד ריש סימן קצז שאפילו לפוסקים שטבילה בזמנה לאו מצוה היא מ"מ משום פרייה ורבייה מחויבת האישה שלא לדחות את הטבילה כדי שלא לבטל מפרייה ורבייה אפילו לילה אחד, ועל זה נענש יהושע בן נון שלא זכה לבן זכר כמבואר בעירובין סג, ב. כאמור שאלות אלו מצויות בדרך כלל אצל זוגות בתחילת דרכם. אך גם באופנים שכבר קיימו בני הזוג פרייה ורבייה, או שהשאלה לא רלוונטית כרגע מפני שהם מונעים הריון בהיתר רבם או שהאשה הרה או מינקת וכד', והם רוצים בהחלטה משותפת לדחות את הטבילה, עדיין הטבילה בזמנה היא מצוה משום חשש הרהור של הבעל, כך כתב החתם סופר (יו"ד סי' קע), והוסיף בשו"ת שבט הלוי (ח"ד סי' קז) "כי בזמן הזה למי שמכיר את מצב הדור ותכונותיו אסור לנו לדחות טבילה".

א. מקור הדין וטעמיו

הרמ"א יו"ד סי' קצח סע' מח פסק להלכה שיש לאישה להסתיר את טבילתה, ולא לפרסמה. וז"ל:

יש שכתבו שיש לאשה להיות צנועה בליל טבילתה, וכן נהגו הנשים להסתיר ליל טבילתן שלא לילך במהומה או בפני הבריות, שלא ירגישו בהן בני אדם. ומי שאינה עושה כן נאמר עליה ארור שוכב עם בהמה.

מקור דברי הרמ"א הוא מדברי הרוקח בהלכות נדה (עמ' רב, מהד' ירושלים תשכ"ז) וז"ל:

בנות ישראל הולכות לטבול בצינעה פן ירגישו בהן, וראייה קשה מיכן מפני העין, ועוד בעירובין בפרק כיצד מעברין גבי יושבי צריפין שמרגישות זו בזו בטבילה ועל בנותיהם נאמר ארור שוכב עם בהמה.

מתבארים מדברי הרוקח שני טעמים שונים להסתרת התשמיש, הראשון הוא העין, היינו עין רעה, ועוד טעם שמבוסס על דברי הגמ' בעירובין נה, ב על יושבי צריפין שעל בנותיהם הוא אומר ארור שוכב עם כל בהמה "מאי טעמא עולא אמר שאין להן מרחצאות ורבי יוחנן אמר מפני שמרגישין זה לזה בטבילה מאי בינייהו איכא בינייהו נהרא דסמיך לביתא". בדברי רש"י (ד"ה בטבילה) מבואר שהפגם בכך שלא הסתירו את טבילתם הוא משום שע"י זה באו לאיסור ייחוד וזנות.

ביאור נוסף בדברי הגמ' ובדברי הרוקח נמצא בשו"ת מהרש"ל סי' ו: "מידת חסידות להסתיר הטבילה כאשר יסד המקובל הגדול בעל הרוקח, וראיתו מהא דאמרין פרק כיצד מעברין על בנות יושבי צריפים אמרו ארור שוכב עם בהמה מפני שמרגישים בטבילה, ואף רש"י שפירש שיש רשע שרודף אחריהם ומתייחד עמהן לפי שמקום הטבילה רחוק מהן, אכן יש כמה פנים לתורה, ונוכל נמי לפרש משום צניעות, שלא יזונו עיני העם בהן, ואיכא חשש הירהורא לכאן ולכאן".

לכאורה יש להביא סימוכין גם לטעמו הראשון של הרוקח, דהיינו חשש עין רעה, מדברי הגמ' נידה סו, א:

ההיא דאתאי לקמיה דרבי יוחנן דכל אימת דהות סלקא מטבילת מצוה הות קחזיא דמא, א"ל שמא דימת עיריך עלתה בך, לכי והבעלי לו ע"ג הנהר. איכא דאמר אמר לה תגלי לחברותיך כי היכי דתהוו עליך להך גיסא נתהוו עלך להך גיסא, ואיכא דאמר אמר לה גלי לחברותיך כי היכי דלבעו עליך

1 מילת "מיכן" הינה משוללת הבנה, והב"ח (סוף סי' קצט) שציטט את דברי הרוקח השמיטה, וכן בספר האסופות כת"י (נדפס בקובץ שיטות קמאי נדה סו, א) שדבריו מתאימים עם דברי הרוקח תיבה זו חסרה. וע"ע לקמן בשינויים בין הבנת הב"ח בדברי הרוקח לבין הנדפס בפנינו.

רחמים, דתניא וטמא טמא יקרא צריך להודיע צערו לרבים ורבים מבקשים עליו רחמים.

ובבית הבחירה להמאירי (ד"ה כבר ביארנו) ביאר:

ויש גורסין דומת עירך כלומר לעז בנות העיר מלשון דומי מתא ור"ל יצר הרע, על שם שמקנאות בך לחיבת בעלך כשרואות שאת טובלת תמיד ומתעוררת כל כך עליו, ונתן לה עצה שלא תגלה להן טבילותיה ויחשבו שנתחדשה איבה ביניהן ותסור קנאתן ואין עין הרע שלהם שולטת בך.

ולגירסה זו שהביא המאירי מתבאר היטב טעמו הראשון של הרוקח שתסתיר האישה את טבילתה משום חשש עין הרע.

אמנם נראה שהפוסקים נקטו לעיקר את הטעם השני של הרוקח, שהרי הרמ"א לא הזכיר אלא את המקרא ארור שוכב עם בהמה, שכאמור לעיל נמצא בדברי הגמ' בעירובין. ובב"ח לא ציטט כלל בדברי הרוקח אלא את הטעם השני, ואת התיבות "מפני העין" לא הזכיר או לא גרס כלל. וכן בספר האגודה (עירובין שם, הו"ד בהגהות אשר"י פ"ה סי' ג) לא הזכיר כלל טעם להסתרת הטבילה משום עין הרע.

ב. דחיית טבילה לצורך הסתרתה

המהרש"ל באותה תשובה נזקק לשאלת מקווה שעומד בחצר בית הכנסת ומרגישים כל העם בכניסת הנשים אליו, הואיל ואין מנהג נשות אותו מקום שיכנסו הנשים בערבית לבית הכנסת להתפלל, ומקצת נשים צנועות מרוב הבושה כבשו זמן טבילתן מבעליהן ומצאו עילה לדחות הטבילה עד מוצאי שבת שאז בהכרח נכנסות לטבול בלילה ולא ירגישו העם. המהרש"ל באותה תשובה האריך להתיר חפיפה בלילה באופנים ששוהה האישה בחפיפה ולא חיישינן שתהיה מהומה לביתה, ובזה לא יצטרכו הנשים לדחות הטבילה ליום אחר, אלא בהגיע עת טבילתן יוכלו להיכנס למקווה בלילה באופן שלא ירגישו בהם העם, ואכמ"ל בפרטי דין זה.

אמנם יש לדון האם הסתרת הטבילה הינה גם סיבה לדחות טבילה מיום אל יום אחר, באופנים שלא תועיל דחיית הטבילה לשעת לילה להסתירה מעיני מי שחוששים שישים לב אליה.

בשו"ת מהר"י אסאד חיו"ד סי' ריז דן בדחיית טבילה במקום שטבילה בזמנה תהיה מפורסמת לכל בני העיר. וז"ל:

על דבר האשה צנועה וחסודה ואיש צנוע ומעלי, אשר בכדי שלא ירגישו אחרים בהליכתה לטבילת מצוה בימי החול המסובב על כורחם על פי עסקה בחנות במשא ומתן, רוצים גם שניהם לדחות זמן הטבילה עד ליל שבת שאז

סוגרת החנות מבעוד יום בלאו הכי, ונפשו היפה בשאלתו האם אריך לעשות כן או לא וכו' דעתי מסכמת להלכה ולמעשה שכן תעשו ותבוא עליהם ברכה. מבואר מדברי המהר"י אסאד שבאופן שע"י טבילה בזמנה תתגלה ותתפרסם הטבילה אצל בני העיר, ראוי וכשר לאשה ולבעלה להסכים על דחיית הטבילה לזמן אשר בו תוכל האשה לטבול בצניעות והסתרה. לא זו בלבד, אלא לדברי מהר"י אסאד כדאי הוא טעם זה גם להתיר טבילה בליל שבת למרות שאין זו טבילה בזמנה, אע"פ שמתבאר מדבריו שהמנהג להחמיר ולא לטבול בליל שבת אם הייתה יכולה האישה לטבול קודם לכן, דמחמת הפירסום חשיב כלא הייתה יכולה לטבול קודם לכן: שהרי אם אינה יכולה לטבול אף ע"י חומרת הפוסקים בלבד מותרת נמי לטבול בשבת דזמנה מיקרי אז, וכל שכן בנידון דידן חומרא זו שורשו פתוח עלי ים התלמוד במסכת עירובין נה, ב וברמ"א סוף סי' קצ"ח בשם הרוקה. אבל בשו"ת בית שערים יו"ד סי' רפ יצא כנגד פסקו של מהר"י אסאד:

הנה בתשובות מהר"א סי' רי"ז הפריז על המידה, באשה שכל עסקה בחנות במו"מ ואם תסגור החנות ירגישו בני אדם בהליכתה לטבילת מצוה בימי החול, לדחות הטבילה עד ליל שבת דאז בלא"ה סוגרת החנות מבעוד יום, וכתב שחומרא זו להסתיר הטבילה שורשו פתוח על גמ' עירובין נ"ה ע"ב ע"ש, ובהג"א שם בשם אגודה. ועיינתי בגמ' שם, ולפענ"ד אין עניין לכאן, דהכי איתא התם אליעזר איש ביריה אומר יושבי צריפין כיושבי קברים ועל בנותיהן הוא אומר ארור שוכב עם כל בהמה, מאי טעמא, ופירש"י מאי טעמא אסורין בנותיהן, עולא אמר שאין להם מרחצאות, ופירש"י והולכין במקום רחוק לרחוץ ונשותיהן נזקקות למנאפין לפי שהעיר עזובה מאין איש, ורבי יוחנן אמר מפני שמרגישין זה לזה בטבילה, ופירש רש"י שאין להם מקוואות והולכות הנשים לטבול במקום רחוק וקוראה לחברתה ומרגישין השכנים ויש רשע רודף אחריהן ומתיחד עמהן, ותנן לא יתיחד איש עם שתי נשים, מאי בינייהו איכא בינייהו נהרא דסמיך לביתא, ופירש רש"י נהרא ראוי לטבילה ולא למרחץ, הרגש טבילה ליכא דהא סמיך לה, אבל טעמא דמשום מרחצאות איכא, ע"ש. ולפי זה לפירש"י משמע שם להיפך, דווקא באין להם מקוואות בעיר והולכות לטבול בנהר בשדה איכא חששא דהרגש טבילה משום ייחוד, אבל ביש להם מקוואות בעיר ליתא להאי חששא דייחוד בהליכה לטבילה, ואין משם ראייה כלל².

ואמנם צדקו לכאורה דברי הבית שערים מפירוש רש"י בסוגיא שם, אמנם לביאורו

2 ועי' בשו"ת יהודה יעלה למהר"י אסאד חיו"ד מהדורת מכון שלמה אומן סי' ריז אות א הע' 1 שם הובאו מקורות נוספים לדחיית דברי הבית שערים.

של המהרש"ל שטעם הסוגיא בעירובין הוא משום צניעות הרי כנים דברי מהר"י אסאד שיש צורך בהסתרת הטבילה אף במקום שאין חשש זנות, ובבית שערים הרגיש בכך, וציין בסוף דבריו לדברי המהרש"ל בתשובה.

וגם לטעם הראשון בדברי הרוקח, שיש להסתיר הטבילה משום עין הרע, א"כ יש לחשוש לעין הרע אם תתפרסם הטבילה אצל בני העיר, וראוי לדחות הטבילה משום זה לזמן אשר בו תוכל האשה לטבול בצורה נסתרת ולא גלויה.

ג. הסתרה מקרובי משפחה או יחידים

מהר"י אסאד נזקק לשאלה באופן שאם תטבול האישה בזמנה יודע הדבר לכל בני העיר, ולכן התיר לדחות את הטבילה לליל שבת. אך יש לדון האם גם באופן שבו תתגלה הטבילה ליחידים בלבד ג"כ נאמר שכדאי לדחות טבילה בזמנה לשם הסתרתה, או לא.

ובבית שערים (שם) הרגיש בחילוק בין פירסום הטבילה לרבים ויחידים, וכתב: גם לפי דבריו [=של מהר"י אסאד] נ"ל דזה דוקא אם יודעים מזה השכנים והרבה בני אדם יש לחוש שמא יזדמן רשע שירדוף אחריהן כי יש רשעים בעולם, אבל בנידון דידן משום הרגש טבילה של בני ביתה, לא מיבעי בנשים, ואב ודאי ל"ש האי חששא דייחוד דאב מתיחד עם בתו, אלא אפילו בשאר אנשים קרובים נמי אמרינן באיש ידוע אחזוקי אינשי ברשיעי לא מחזיקינן, וכמ"ש תוס' ואשר"י חילוק זה לענין אחזוקי אינשי בגנבי בשבועות מ"ו, ותוס' ב"מ דקט"ז סע"א, ועיין נדה דף ס"ז ע"ב, וביו"ד סי' קצ"ז, גבי משום סרך בתה, משמע קצת דמבני בית אינה מסתרת הטבילה.

ואמנם הבית שערים התבסס על הטעם של הסתרת הטבילה כדברי רש"י בעירובין שמא יבואו לידי חשש זנות, ולפי זה ביאר באר היטב את החילוק בין פירסום לרבים ובין פירסום ליחידים, מ"מ האמת תורה דרכה שגם לענין עין הרע יש לחלק בין רבים ליחידים, וגם לענין צניעות אינו דומה חסרון הצניעות כאשר נודע דבר טבילתה לרבים, למקום שבו רק מתי מעט יודעים מהטבילה.

וא"כ לכאורה כל הצורך בהסתרת הטבילה אינו אלא אם מדובר על הסתרה מעיני רבים, ולכאורה מעיקר הדין אין צורך להסתיר את טבילתה מיחידים ומבני ביתה.

ומלבד העובדה שע"פ הטעמים להסתרת הטבילה יש לומר שאין לחוש לפירסומה ליחידים ובני הבית, הביא הבית שערים ראייה גדולה לזה מהא שחששו חז"ל לסרך בתה. וכוונתו לדברי הגמ' נידה סז, ב' אמר רבי חייא בר אשי אמר רב נדה בין בזמנה בין שלא בזמנה אינה טובלת אלא בלילה, משום סרך בתה, ופירש רש"י משום סרך

בתה: 'שנוהגת אחריה לטבול ביום ואפילו בזמנה, ואתיא לידי כרת, ולא ידעה דאמה בשמיני הוא שטבלה ביום'. מפורש אם כן מתוך דברי הגמרא שבתה של הטובלת מכירה ומרגישה בטבילתה, ולא משמע שמשום זה נחשבת האישה בכלל הארוור של שוכב עם בהמה. ועל כורחך שהחילוק הוא שרק במקום שפרסום הטבילה הוא רבים איכא ארוור שוכב עם בהמה, ולא באופן שהטבילה מוסתרת מעין כל ורק בתה מרגישה בטבילתה.

ד. דחיית הטבילה במקום שיש חשש שתתפרסם ליחידים

לכאורה מכל האמור לעיל נפקא לן שאישה שטבילתה תהיה נודעת לבני ביתה או ליחידים אין לה סיבה לדחות את טבילתה, ואין לה לחוש בפירסום מועט שכזה לא משום זנות ולא משום עין הרע ולא משום צניעות. וכיוצא בזה פסק לדינא הגאון ר' שמואל וואזנר זצ"ל (שיעורי שבט הלוי על הל' נדה עמ' שנו, וכעין זה בשו"ת שבט הלוי ח"ה ס' קיח) וז"ל:

משום יחידים, כגון שנמצאים אצל ההורים, או שההורים אצלם, או שיש חתונה וכה"ג, שהיא סיבה פרטית, יש להסתיר ככל האפשר, אך אין לדחות הטבילה, ובפרט בלא קיים פריה ורבייה. **ורבים טועים בזה**.³

אך בספר פתחי דעת (להרה"ג דוד מורגנשטרן שליט"א ח"א עמ' רפה) פסק שגם כשקיים החשש שיתגלה דבר הטבילה לנשים ולא לאנשים, וכן אם יש חשש שיוודע הדבר לאמה, קרובותיה או חברותיה, תדחה את הטבילה עד לזמן שלא קיים החשש שיתגלה דבר הטבילה. ובמקורות לדין זה כתב בהערה יח וז"ל:

כן הורה הגרי"ש אלישיב זצ"ל, והורה כן גם באופן שמחמת כן תדחה טבילתה לימים רבים. אמנם הגר"ש וואזנר (שליט"א) [זצ"ל] נוקט להקל אם יתגלה דבר טבילתה רק ליחידים, בבית הוריהם או לאורחים ובפרט אם לא קיימו עדיין פו"ר, אך הגרי"ש זצ"ל טען כנגד זה שהיות ודין הצנעת הטבילה הוא מכל אדם, מאי נפ"מ אם זה אמה או אחר, ולכן החמיר גם בכה"ג. אמנם אם הוא דבר תמידי, כגון שיש בת גדולה בבית וכד', יש אופנים שניתן להקל בהם, ויעשו שאלת חכם... והנה יש מדריכות שמלמדות את הכלות שחיוב גמור הוא בכל מצב ובכל זמן לטבול דוקא ביום הטבילה, ובלית ברירה יש לטבול גם כשיוודע הדבר לאחרים, וכפי שנתבאר טעות הוא בידם.

ויש לומר על אותן המדריכות שאם אינן נביאות הן בנות נביאות הן, וזוהי הוראה כנה וישרה, ויש לסמוך עליה הלכה למעשה. שהרי הטעמים לדחיית הטבילה מחמת

3 ההדגשה אינה במקור.

פירסומה אינם שייכים באופן שמתגלית הטבילה רק להורים או לאורחים ושאר יחידים, וא"כ אין ראוי לדחות משום כך את הטבילה. ואמנם את הראייה מ"סרך בתה" שיש לטבול אע"פ שהטבילה מתגלית לבני הבית דחה הרב מורגנשטרן היטב, הואיל ומדובר דווקא בבתה שנמצאת בצורה קבועה בבית וא"כ דחיית הטבילה לא תעזור, מן הסתם, להסתרתה, ובכל גווני תדע הבת בטבילתה של אימה, הלכך לא חיישין שתטבול האם אע"פ שע"י זה תדע הבת.

אך יש להוכיח שאין לחוש מפרסום הטבילה ליחידים מהגמרא בברכות כ, א:

ר' יוחנן הוה רגיל דהוה קא אזיל ויתיב אשערי דטבילה אמר כי סלקן בנות ישראל ואתיין מטיבילה מסתכלן בי ונהוי להו זרעא דשפירי כוותי אמרי ליה רבנן לא קא מסתפי מר מעינא בישא אמר להו אנא מזרעא דיוסף קא אתינא דלא שלטא ביה עינא בישא דכתיב בן פורת יוסף בן פורת עלי עין ואמר רבי אבהו אל תקרי עלי עין אלא עולי עין רבי יוסי ברבי חנינא אמר מהכא וידגו לרוב בקרב הארץ מה דגים שבים מים מכסין עליהם ואין עין הרע שולטת בהם אף זרעו של יוסף אין עין הרע שולטת בהם ואב"א עין שלא רצתה לזון ממה שאינו שלו אין עין הרע שולטת בו.

ולכאורה הניחא מצד עין הרע שלו לא היה לו לחוש משום שהיה מזרעו של יוסף, אך אתי יהיה קשה שע"י שישב ר' יוחנן בשערי טבילה הכיר וידע בטבילתן של הנשים, והרי צריכה האישה להסתיר את טבילתה אפילו מאדם יחיד. ואם נאמר שבמקום שלא שייכים טעמי ההסתרה אין לחוש אם תיוודע הטבילה למאן דהוא, א"כ שפיר מבואר שבישיבתו של ר' יוחנן בשערי טבילה לא היו שייכים כל הטעמים להסתרת הטבילה.

ועוד יש להוכיח מהנהגתו של רבא המתוארת בברכות כד, א:

אמר רב המנונא בריה דרב יוסף זימנא חדא הוה קאימנא קמיה דרבא ורבא לי זיל אייתי לי תפילין ואשכחתינהו בין כר לכסת שלא כנגד ראשו, והוה ידענא דיום טבילה הוה, ולאגמורן הלכה למעשה הוא דעבד.

ופי' רש"י בד"ה יום טבילה הוא: יום שטבלה אשתו דהוה ליל תשמיש והיינו כשמואל דאמר אפילו אשתו עמו. מבואר א"כ שתלמידיו הקרובים של רבא ידעו והכירו מתי הוא ליל טבילה, ורבא עצמו ידע שתלמידיו יודעים אימתי חל ליל טבילת אשתו, ואף השתמש בידיעה זו כדי להורות להם הלכה למעשה. ולכאורה ממקורות אלו מבואר שבמקום שאין שייכים הטעמים שנתפרשו להסתרת הטבילה אין צורך להסתיר את הטבילה, וק"ו שאין לדחות טבילה באופן פירסום שכזה, ומכיוון שבאופנים אלו של ר' יוחנן ורבא אין חשש של ייחוד וזנות, ולא של עין הרע אזי אין צורך להסתיר כלל את הטבילה.

ואף לטעם שהסתרת הטבילה היא משום צניעות, יש לומר שבמקום צורך אע"פ שתהיה ידועה הטבילה ליחידים אין לחוש, והואיל וכך כיוון שהייתה תועלת בישיבתו של ר' יוחנן בשערי טבילה כדי שיזכו הטובלות לבנים הגונים וצדיקים, ואצל רבא היתה התועלת ללמדם דבר הלכה למעשה. א"כ כדאי היה שתתגלה הטבילה ליחידים משום תועלת זו, ואין זה כלל נכנס לגדר ארור שוכב עם בהמה.

סיכום

יש לבני הזוג לעשות מאמצים כדי שהטבילה תהיה בצניעות, ולא תתפרסם הן לקרובים וקל וחומר לרחוקים. אך במקום שהדבר הוא בלתי אפשרי יש בהחלט מקום לומר שיכולה האישה ללכת לטבול בזמנה אע"פ שיתגלה הדבר לבני משפחתה הקרובים, ואין לה לדחות את הטבילה משום פירסום מועט שכזה, ובפרט אצל בני זוג הנמצאים בתחילת נישואיהם, וכל שכן אם עדיין לא זכו לקיים מצות פרייה ורבייה. אולם במקום שתתפרסם הטבילה לרבים לכאורה יש מקום גדול לומר שראוי לדחות את הטבילה, וכל מקרה לגופו צריך להיות נידון בפני רב ומורה הוראה.

כמו כן החכמים עיניהם בראשיהם, ויש לבני הזוג לתת את דעתם מראש לענין הטבילה, כדי שתוכל להתקיים בזמנה בצניעות מלאה, ללא פירסום כלל בין לקרובים ובין לרחוקים. וכמו שכתב רבנו יונה (אגרת התשובה אות עז):

וצריכה האשה שתהיה צנועה בטבילתה, ותבוא דרך צניעות מן הטבילה, וכן תהא צנועה בכל מעשיה ודרכיה, כי בשכר הצניעות בניה כשרים וצדיקים.

"כל עיקרה של הקדמת הוצאת תשובות חלק יורה דעה לפני תשובות שאר החלקים עלה בדעתי בשביל אותן ההלכות של טהרת הבית והמשפחה הישראלית. המיוחדות בערכן וצורכן לזכות את הרבים בגדירת הפרצת הטהרה בעם ד' ובקיבוצו וישובו בארץ חמדת קודשו"...

הקדמת רצי"ה קוק לשו"ת 'דעת כהן' לאביו הראי"ה